

Editor:

Hadrian Mateescu

Grafică originală copertă:

Vox 2000 Com S.R.L.

Tehnoredactare:

Mihaela Mănoiu

Corectură:

Corectura.ro/Corina Vânătoru

Volum îngrijit de:

Lucia Ovezea

© 2024 Editura CUANTIC / Mara Distribution Services SRL

pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate

www.edituracuantic.ro

+4 0730-52.52.52

e-mail: comenzi@edituracuantic.rofacebook.com/edituracuanticinstagram.com/edituracuantic

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**Povești nemuritoare** - București : Cuantic, 2024-

6 vol.

ISBN 978-630-6653-17-1

Vol. 1. - 2024. - ISBN 978-630-6653-10-282

Avertisment: Distribuirea, copierea sau piratarea conținutului acestei cărți sunt pedepsite de lege. Nicio parte nu poate fi reprodusă, copiată sau difuzată în orice mijloace (scris, video, foto etc.) fără acordul scris din partea editorului, exceptând citate scurte în limita a 100 de cuvinte sau recenzii. Toți cei care au scris sau au contribuit la această lucrare au respectat legea, au depus timp, pricepere și energie, astfel încât dumneavoastră să citiți, să împărtășiți cu ceilalți valorile și învățămintele din această carte, într-un mod asumat, legal și responsabil.

We know
books

Povești nemuritoare

volumul **1**
CUANTICBucurești
2024

Când feții povestiră despre pornirea feciorului de împărat la bătaie, de sub împărăteasă căzură trei perini deodată. Când feții săvârșiră cântecul, sub împărăteasă nu mai era nicio perină, iar când ei luară căciulile din cap și-și arătară părul de aur și stelele în frunte, oaspeții, curtenii și împăratul își acoperiră ochii, ca nu cumva să piardă lumina de atâta strălucire

.....

Și s-a făcut apoi, precum de la început a fost să fie: Lăptița fu pusă în cap de masă lângă soțul ei; fata vitregei rămase cea mai rea slujnică la curtea Lăptiței, iar pe vitrega cea cu gând rău o legară de coada unei iepe nebune și înconjurară țara de șapte ori cu ea, încât lumea să știe și să nu mai uite, că cine începe cu rău, cu rău săvârșește.

CUPRINS

ION CREANGĂ	
Povestea lui Harap-Alb	5
B.Ș. DELAVRANCEA	
Neghiniță.....	91
M. EMINESCU	
Făt-Frumos din Lacrimă	109
N. FILIMON	
Roman Năzdrăvan.....	143
N. FILIMON	
Omul de Piatră	153
I. C. FUNDESCU	
Făt-Frumos cu părul de aur	167
P. ISPIRESCU	
Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte	189
P. ISPIRESCU	
Prâslea cel voinic și merele de aur	205
A. I. ODOBESCU	
Jupân Rănică Vulpoiul	227
A. I. ODOBESCU	
Feciorul de împărat cel cu noroc la vânat	243
IOAN SLAVICI	
Doi feți cu stea în frunte.....	271

Povestea lui Harap-Alb

AMU CICĂ ERA ODATĂ într-o țară un crai care avea trei feciori. Și craiul acela mai avea un frate mai mare, care era împărat într-o altă țară, mai depărtată. Și împăratul, fratele craiului, se numea Verde-împărat; și împăratul Verde nu avea feciori, ci numai fete. Mulți ani trecuseră la mijloc de când acești frați nu mai avuseseră prilej a se întâlni amândoi. Iară verii, adică feciorii craiului și fetele împăratului, nu se văzuseră niciodată de când erau ei. Și așa veni împrejurarea de nici împăratul Verde nu-și cunoștea nepoții, nici craiul nepoatele: pentru că țara în care împărătea fratele cel mai mare era tocmai la o margine a pământului, și crăiia istuilalt, la altă margine. Și apoi, pe vremile acele, mai toate țările erau bântuite de războaie grozave, drumurile pe ape și pe uscat erau puțin cunoscute și foarte încurcate și de aceea nu se putea călători așa de ușor și fără primejdii ca în ziua de astăzi. Și cine apuca a se duce pe atunci într-o parte a lumii, adeseori dus rămânea până la moarte.

Dar ia să nu ne depărtăm cu vorba și să încep a depăna firul poveștii.

Amu cică împăratul acela, aproape de bătrânețe, căzând la zăcare, a scris către frăține-său, craiului, să-i trimită grabnic pe cel mai vrednic dintre nepoți, ca să-l lase împărat în locul său, după moartea sa. Craiul, primind cartea, îndată chemă tustrei feciorii înaintea sa și le zise:

– Iaca ce-mi scrie frate-meu și moșul vostru. Care dintre voi se simte destoinic a împărăți peste o țară așa de mare și bogată ca aceea are voie din partea mea să se ducă, ca să împlinească voința cea mai de pe urmă a moșului vostru.

Atunci feciorul cel mai mare ia îndrăzneală și zice:

– Tată, eu cred că mie mi se cuvine această cinste, pentru că sunt cel mai mare dintre frați; de aceea te rog să-mi dai bani de cheltuială, strai de primeneală, arme și cai de călărie, ca să și pornesc, fără zăbavă.

– Bine, dragul tatei, dacă te bizuiești că-i putea răzbate până acolo și crezi că ești în stare a cârmui și pe alții, alege-ți un cal din herghelie, care-i vrea tu, ie-ți bani cât ți-or trebui, haine care ți-or plăcea, arme care-i crede că-ți vin la socoteală și mergi cu bine, fătul meu.

Atunci feciorul craiului își ia cele trebuitoare, sărută mâna tătâne-său, primind carte de la dânsul către

împăratul, zice rămas bun fraților săi și apoi încalecă și pornește cu bucurie spre împărăție.

Craiul însă, vrând să-l ispitească, tace molcum și, pe înserate, se îmbracă pe ascuns într-o piele de urs, apoi încalecă pe cal, iese înaintea fecioru-său pe altă cale și se bagă sub un pod. Și când să treacă fiu-său pe acolo, numai iaca la capătul podului îl și întâmpină un urs mormăind. Atunci calul fiului de crai începe a sări în două picioare, forăind, și cât pe ce să izbească pe stăpănu-său. Și fiul craiului, nemaiputând struni calul și neîndrăznind a mai merge înainte, se întoarnă rușinat înapoi la tatu-său. Până să ajungă el, craiul pe de altă parte și ajunsese acasă, dăduse drumul calului, îndosise pielea cea de urs și aștepta acum să vie fecioru-său. Și numai iaca îl și vede viind răpede, dar nu așa după cum se dusese.

– Da' ce-ai uitat, dragul tatei, de te-ai întors înapoi? zise craiul cu mirare. Aista nu-i semn bun, după cât știu eu.

– De uitat, n-am uitat nimica, tată, dar ia, prin dreptul unui pod, mi-a ieșit înainte un urs grozav, care m-a vârat în toți spărieții. Și cu mare ce scăpând din labele lui, am găsit eu cale să mă întorc la dumneata acasă, decât să fiu prada fiarelor sălbatice. Și de-acum înainte,

ducă-se, din partea mea, cine știe, că mie unuia nu-mi trebuie nici împărăție, nici nimica; doar n-am a trăi cât lumea, ca să moștenesc pământul.

– Despre aceasta bine ai chitit-o, dragul tatei. Se vede lucru că nici tu nu ești de împărat, nici împărăția pentru tine; și decât să încurci numai așa lumea, mai bine să șezi departe, cum zici, căci, mila Domnului: lac de-ar fi, broaște sunt destule. Numai aș vrea să știu, cum rămâne cu moșu-tău? Așa-i că ne-am încurcat în slăbăciune?

– Tată, zise atunci feciorul cel mijlociu, să mă duc eu, dacă vrei.

– Ai toată voia de la mine, fătul meu, dar mare lucru să fie de nu ți s-or tăie și ție cărările. Mai știi păcatul, poate să-ți iasă înainte vreun iepure, ceva, și... popâc! m-oi trezi cu tine acasă, ca și cu frate-tău, ș-apoi atunci rușinea ta n-a fi proastă. Dar dă, cearcă și tu, să vezi cum ți-a sluji norocul. Vorba ceea: „Fiecare pentru sine, croitor de pâine”. De-i izbuti, bine-de-bine, iară de nu, au mai pățit și alți voinici ca tine...

Atunci feciorul cel mijlociu, pregătindu-și cele trebuitoare și primind și el carte din mâna tată-său către împăratul, își ie ziua bună de la frați și a doua zi pornește și el. Și merge, și merge, până se înnoptează

bine. Și când ajunge prin dreptul podului, numai iaca și ursul: mor! mor! mor! Calul fiului de crai începe atunci a forăi, a sări în două picioare și a da înapoi. Și fiul craiului, văzând că nu-i lucru de șagă, se lasă și el de împărăție și, cu rușinea lui, se întoarce înapoi la tată-său acasă. Craiul, cum îl vede, zice:

– Ei, dragul tatei, așa-i că s-a împlinit vorba ceea: „Apără-mă de găini, că de câini nu mă tem”?

– Ce fel de vorbă-i asta, tată?! zise fiu-său rușinat. La dumneata urșii se cheamă găini? Ba, ia acum cred eu frăține-meu, că așa urs oștirea întreagă este în stare să o zdrumice... Încă mă mir cum am scăpat cu viață, lehamite și de împărăție și de tot, că doar, slavă Domnului, am ce mânca la casa dumitale.

– Ce mânca văd eu bine că ai, despre asta nu e vorbă, fătul meu, zise craiul posomorât, dar ia spuneți-mi, rușinea unde o puneți? Din trei feciori câți are tata, niciunul să nu fie bun de nimica?! Apoi, drept să vă spun, că atunci degeaba mai stricați mâncarea, dragii mei... Să umblați numai așa, frunza frâsinelului, toată viața voastră și să vă lăudați că sunteți feciori de crai, asta nu miroase a nas de om... Cum văd eu, frate-meu se poate culca pe o ureche din partea voastră; la sfântul așteaptă s-a împlini dorința lui. Halal de nepoți ce are! Vorba ceea:

*La plăcinte,
 Înainte*

Și la război,

Înapoi.

Fiul craiului cel mai mic, făcându-se atunci roș cum îi gotca, iese afară în grădină și începe a plânge în inima sa, lovit fiind în adâncul sufletului de apăsătoarele cuvinte ale părintelui său. Și cum sta el pe gânduri și nu se dumerea ce să facă pentru a scăpa de rușine, numai iaca se trezește dinaintea lui cu o babă gârbovă de bătrânețe, care umbla după milostenie.

– Da' ce stai așa pe gânduri, luminate crăișor? zise baba. Alungă mâhnirea din inima ta, căci norocul îți râde din toate părțile și nu ai de ce fi supărat. Ia mai bine miluiește baba cu ceva.

– Ia lasă-mă-ncolo, mătușă, nu mă supăra, zise fiul craiului; acum am altele la capul meu.

– Fecior de crai, vedea-te-aș împărat! Spune babei ce te chinuiește; că, de unde știi, poate să-ți ajute și ea ceva.

– Mătușă, știi ce? Una-i una și două-s mai multe; lasă-mă-n pace, că nu-mi văd lumea înaintea ochilor de necaz.

– Luminate crăișor, să nu bănuiești, dar nu te iuți așa de tare, că nu știi de unde-ți poate veni ajutor.

– Ce vorbești în dodii, mătușă? Tocmai de la una ca dumneata ți-ai găsit să aștept eu ajutor?

– Poate ți-i deșanț de una ca aceasta? zise baba. Hei, luminate crăișor! Cel-de-sus varsă darul său și peste cei neputincioși; se vede că așa place sfinției-sale. Nu căuta că mă vezi gârbovă și stremțuroasă, dar, prin puterea ce-mi este dată, știu dinainte ceea ce au de gând să izvodească puternicii pământului și adescori rîd cu hohot de nepriceperea și slăbăciunea lor. Așa-i că nu-ți vine a crede, dar să te ferească Dumnezeu de ispită! Căci multe au văzut ochii mei de-atâta amar de veacuri câte port pe umerele acestea. Of, crăișorul! Crede-mă, că să ai tu puterea mea, ai vântura țările și mările, pământul l-ai da de-a dura, lumea aceasta ai purta-o, uite așa, pe deget, și toate ar fi după gândul tău. Dar uite ce vorbește gârbova și neputincioasa! Iartă-mă, Doamne, că nu știu ce mi-a ieșit din gură! Luminate crăișor, miluiește baba cu ceva!

Fiul craiului, fermecat de vorbele babei, scoate atunci un ban și zice:

– Ține, mătușă, de la mine puțin și de la Dumnezeu mult.

– De unde dai, milostivul Dumnezeu să-ți deie, zise baba, și mult să te înzilească, luminate crăișor, că mare norocire te așteaptă. Puțin mai este, și ai să ajungi împărat, care n-a mai stat altul pe fața pământului așa de iubit, de slăvit și de puternic. Acum, luminate crăișor, ca să vezi cât poate să-ți ajute milostenia, stai liniștit, uită-te drept în ochii mei și ascultă cu luare-aminte ce ți-o spune: du-te la tată-tău și cere să-ți deie calul, armele și hainele cu care a fost el mire, și atunci ai să te poți duce unde n-au putut merge frații tăi; pentru că ție ți-a fost scris de sus să-ți fie dată această cinste. Tatu-tău s-a împotrivi și n-a vrea să te lase, dar tu stăruiește pe lângă dânsul cu rugămintă, că ai să-l îndupleci. Hainele despre care ți-am vorbit sunt vechi și ponosite, și armele ruginite, iară calul ai să-l poți alege punând în mijlocul hergheliei o tavă plină cu jărat, și care dintre cai a veni la jărat să mănânce, acela are să te ducă la împărăție și are să te scape din multe primejdii. Ține minte ce-ți spun eu, că poate să ne mai întâlnim la vreun capăt de lume: căci deal cu deal se ajunge, dar încă om cu om!

Și pe când vorbea baba acestea, o vede învăluită într-un hobot alb, ridicându-se în văzduh, apoi înălțându-se tot mai sus, și după aceea n-o mai zări de fel. Atunci o înfiorare cuprinde pe fiul craiului, rămânând

uimit de spaimă și mirare, dar pe urmă, venindu-i inima la loc și plin de încredere în sine că va izbuti la ceea ce gândea, se înfățișează înaintea tatu-său, zicând:

– Dă-mi voie ca să mă duc și eu pe urma fraților mei; nu de alta, dar ca să-mi încerc norocul. Și ori oi putea izbuti, ori nu, dar îți făgăduiesc dinainte că, odată pornit din casa dumitale, înapoi nu m-oi mai întoarce, că știu bine că m-oi întâlni și cu moartea în cale.

– Lucru negândit, dragul tatei, să aud așa vorbe tocmai din gura ta, zise craiul. Frații tăi au dovedit că nu au inimă într-inșii, și din partea lor mi-am luat toată nădejdea. Doar tu să fii mai viteaz, dar parcă tot nu-mi vine a crede. Însă dacă vrei și vrei numaidecât să te duci, eu nu te opresc, dar mi-i nu cumva să te întâlnești cu scârba în drum și să dai și tu cinstea pe rușine, c-apoi atunci curat îți spun că nu mai ai ce căuta la casa mea.

– Apoi de, tată, omul e dator să se încerce. Am să pornesc și eu într-un noroc, și cum a da Dumnezeu! Numai, te rog, dă-mi calul, armele și hainele cu care ai fost dumneata mire, ca să mă pot duce.

Craiul, auzind aceasta, parcă nu i-a prea venit la socoteală și, încrețind din sprâncene, a zis:

– Hei, hei! Dragul tatei, cu vorba aceasta mi-ai adus aminte de cântecul cela:

LIBRIS

We know
books

Povești nemuritoare

volumul **2**

CUANTIS

București
2024

CUPRINS

LEBRIS

We know
books

FRAȚII GRIMM

Cenușăreasa.....5

FRAȚII GRIMM

Albă ca Zăpada.....22

OSCAR WILDE

Prietenul credincios.....42

W. HAUFF

Muc cel mic.....62

CH. PERRAULT

Motanul încălțat91

H. CH. ANDERSEN

Degețica99

H. CH. ANDERSEN

Lebedele.....117

M. GORKI

Inima de foc a lui Danko.....141

CH. PERRAULT

Scufița roșie.....149

OSCAR WILDE

Prințul fericit.....153

MAMIN-SIBIRIAK

Gulerașul cenușiu.....170

W. HAUFF

Piticul Nas.....186

S. LAGERLÖF

Vulturul Gorgo231

A. GAIDAR

Piatra cea fierbinte.....242

FRAȚII GRIMM

Croitorașul cel viteaz250

P. BAJOV

Floarea de piatră.....271

H. CH. ANDERSEN

Hainele cele noi ale împăratului313

Cenușăreasa

A FOST ODATĂ un om putred de bogat și omului ăstuia s-a întâmplat să-i cadă nevasta greu bolnavă. Și când a simțit că i s-apropie sfârșitul, femeia și-a chemat la căpătâi singurul ei copil, o fetiță, și i-a spus:

– Draga mamei, orice ți s-ar întâmpla, cată să fii întotdeauna bună și cu sufletul neîntinat.

Acestea zicând, femeia își mai privi o dată copila și închise ochii pentru vecie. Fetița se ducea în fiecare zi la cimitir și plângea amar la mormântul maică-si. Când veni iarna, zăpada se așternu ca o maramă albă peste mormânt, iar în primăvară, când razele soarelui o topiră, omul își luă o altă nevestă.

Femeia asta de-a doua își aduse cele două fete pe care le avea. Fetele, nu-i vorbă, erau frumoase, dar pe cât de luminos le era chipul, pe atât de întunecat și plin de răutate le era sufletul.

Pentru fata cea vitregă începură a curge, de-aci înainte, zile pline de amărăciune.

– Ce, proasta asta se cade să stea cu noi în odaie?! o brufuluiră fetele. Cine vrea să mănânce n-are decât să muncească! La bucătărie cu ea, că acolo i-e locul!...

Îi luară straietele ei cele frumoase și-o îmbrăcă ră c-o vechitură de rochie cenușie și o încălțară cu niște papuci de lemn.

– Ian priviți la domnița asta mândră, ce gătită e!... strigară fetele mașterei, luând-o în răs.

Și-o duseră în bucătărie, într-un alai de batjocuri. Aci o puseră să robotească din greu, de dimineață și până cădea noaptea: să se scoale până-n ziuă, să care apă, să aprindă focul, să facă de mâncare și să spele rufe. Și ca și cum asta n-ar fi fost de ajuns, câte și mai câte nu mai puneau la cale cele două surori haine, ca să-și bată joc de ea și s-o necăjească întruna. Iar când nu mai prididea de câtă treabă avea de făcut, ele zvârleau linte și mazărea în cenușă, de trebuia apoi s-o aleagă bob cu bob.

Seara, fata cădea frântă de oboseală, că muncea de se spetea toată ziua. Dar cum n-avea un pat unde să-și întindă oasele trudite, se cuibărea în cenușă, lângă vatră, și până și somnul îi era numai chin și amar. Și fiindcă din această pricină era totdeauna plină de cenușă și murdară, îi ziseră în răs Cenușăreasa.

Într-o zi, tatăl fetelor se pregătea să plece la un iarmaroc, și mai înainte de a-și lua rămas-bun, apucă să le întrebe pe cele două fete vitrege ce daruri voiau să le aducă de acolo.

– Rochii frumoase, răspunse una.

– Ba mărgăritare și nestemate – zise a doua.

– Da' ție, Cenușăreaso, ce-ți dorește inima să-ți aduc? întrebă taică-său într-un sfârșit.

– Cea dintâi rămurică ce s-o anina de pălăria dumi-tale, la întoarcerea acasă, pe aia s-o rupi, dragă tată, și să mi-o aduci.

La iarmaroc, omul avu grijă că cumpere pentru fetele vitrege rochii frumoase, mărgăritare și nestemate. În drum spre casă, când fu să treacă printr-un desiș înver-zit, îl atinse o creangă de alun și-i dădu jos pălăria de pe cap. Atunci își aminti de rugăminta Cenușăresei, rupse creanga și-o luă cu sine. După ce ajunse acasă, dăru-i fetelor vitrege ceea ce dorise fiecare, iar Cenușăresei, creanga de alun. Fata îi mulțumi din suflet și, către seară, se duse la mormântul maică-sii, răsădi crenguța în pământ și începu să plângă atât de amarnic, că lacri-mile picurară pe ramură și-o udară. Și crenguța crescua mare și se făcu o mândrețe de copac. De trei ori pe zi se ducea Cenușăreasa la mormântul maică-sii și de

fiecare dată zărea o păsărică albă lăsându-se din zbor pe câte-o creangă a alunului. Și ori de câte ori avea fata vreo dorință, păsărica i-o împlinea și-i arunca din pom tot ce-i poftea inima.

Și s-a întâmplat ca o dată împăratul să pună la cale o mare petrecere, care trebuia să țină trei zile încheiate, și a poftit la ospăț pe toate fetele frumoase din împărăția lui. Pasămite, împăratul gândea că-n chipul ăsta fecioru-său o să aibă de unde să-și aleagă mireasa...

Când afluă că fuseseră și ele pofsite la petrecere, cele două surori nu-și mai încăpură în piele de bucurie și, chemând-o pe Cenușăreasă, îi porunciră:

– Vin' de ne piaptână, auzi? Și treci de lustruiește-ne și condurii! Ba încheie-ne și catarămile, că ne ducem la petrecerea de la palatul împăratului!

Fata făcu precum i se poruncise, dar plânse cu lacrimi amare, din pricină c-ar fi dorit și ea să se ducă la petrecere. Și fiindcă-i plăcea tare mult să dănțuiască, se rugă de maică-sa vitregă să se îndure și s-o lase și pe ea.

– Ce-mi aud urechile, Cenușăreaso?! se prefăcu a fi uimită maștera. Ești toată plină de praf și murdărie și-ncă mai năzuiești a te duce la petrecere!... Poftim: n-ai nicio rochie mai ca lumea pe tine și nici încălțări în picioare n-ai, și-ai vrea să dănțuiești?!...

Dar cum fata stăruia cu lacrimi în ochi în rugămintea ei, maștera păru să se-nduplece și-n cele din urmă zise:

– Ia uite ici: am răsturnat o strachină de linte în cenușă, și de ești în stare ca-n două ceasuri să-mi alegi toată linte, atunci o să-ți îngădui să mergi la petrecere!

Cenușăreasa ieși în grădină pe ușa din dos și prinse a striga:

– Blânde porumbițe, și voi, turturele, și voi, păsări ale cerului, veniți cu toatele de-mi ajutați s-alegem linte:

Bobul bun, ici, în ulcică,

Iar cel rău în gușulică...

N-apucă să sfârșească bine vorbele astea și numai ce sosiră-n zbor două porumbițe albe și intrară pe fereastră în bucătărie. După aceea se iviră două turturele și apoi, într-un lung alai, veniră toate zburătoarele cerului, lopătând ușurel din aripi. Și se așezară cu toatele în jurul vetrei, făcându-și loc în cenușă. Porumbițele clătinară din căpșor și începură să ciugule ele întâi: pic, pic, pic, apoi toate celelalte începură să ciugule și ele, pic, pic, pic, până ce aleseră boabele cele bune și umplură strachina vârf cu ele. Nu trecuse nici un ceas de când păsărelele se apucaseră de ales linte și acum mântuiseră treaba

și-și luară zborul pe fereastră afară. Fata îi duse mamei vitrege strachina și se bucura în gândul ei, crezând c-o vor lua și pe ea la petrecere. Dar maștera i-o tăie scurt:

– Nu, fată, degeaba te ții scai de mine, nu te pot lua cu noi, că n-ai nici straie frumoase și nici să dănțuiești nu știi, și tare mi-e teamă c-ai să fii numai de râsul lumii...

Cenușăreasa se porni atunci pe plâns, și dacă văzu asta, maică-sa vitregă îi zise:

– Ei, hai, dacă până-ntr-un ceas ești în stare să-mi alegi din cenușă două străchini de linte, să știi că te iau și pe tine!...

Dar în gândul ei maștera își zicea: „Las’ că n-o să poată să facă una ca asta, nici în ruptul capului!”.

După ce vitrega răsturnă două străchini de linte în cenușă, fata se duse în grădină, pe ușa din dos, și strigă:

– Blânde porumbițe, și voi, turturele, și voi, păsări ale cerului, veniți cu toatele de-mi ajutați s-aleg linte:

*Bobul bun, ici, în ulcică,
Iar cel rău în gușulică...*

N-apucă să sfârșească bine vorbele astea și numai ce sosiră în zbor două porumbițe albe și intrară pe fereastră în bucătărie. După aceea se iviră două turturele și apoi,

într-un alai, veniră toate zburătoarele cerului, lopătând ușurel din aripi. Și se așezară cu toatele în jurul vetrei, făcându-și loc în cenușă. Porumbițele clătinară din capșor și începură să ciugule ele întâi: pic, pic, pic, apoi toate celelalte începură să ciugule și ele, pic, pic, pic, până ce aleseră boabele cele bune și umplură străchinele vârf cu ele. Nu trecuse jumătatea de ceas și păsărelele isprăviseră de ales toată linte și zburară iar pe fereastră afară.

Fata îi duse mamei vitrege străchinile cu linte și se bucura în gândul ei, crezând că de astă dată o vor lua și pe ea la petrecere. Dar maștera se împotrivi și acum:

– Degeaba te omori eu firea, că tot n-o să te iau cu noi! Nu vezi: n-ai nici straie frumoase și nici să dănțuiești nu te pricepi... Ce, vrei să ne fie rușine cu tine?!

Îi întoarse apoi spatele și plecă la petrecere cu fetele ei cele fudule.

După ce rămase singură-singurică în toată casa, Cenușăreasa se duse la mormântul mamei sale și, așezându-se sub alun, grăi:

*– Alunaș, drag alunaș,
Scutură-te, rogu-te-aș,
Și mă-mbracă-n strai de-argint –
– Numa-n aur și argint!*

Pasărea cea albă, care se afla în alun, numai ce-i zvărlă de sus o rochie țesută toată în aur și argint și-o pereche de conduri cu alesături de mătase și argint.

Cenușăreasa se îmbracă în grabă și se duse la petrecere. Dar maștera și cu fetele ei n-avură cum s-o recunoască, zicându-și că era pesemne vreo fată de împărat de pe alte plaiuri, atât arăta de frumoasă în rochia ei țesută din fire de aur și argint. La Cenușăreasă nu se gândiră nicio clipă, căci o credeau acasă, lângă vatră, alegând linte din cenușă.

De cum o zări pe fată, feciorul împăratului îi ieși înainte, o prinse de braț și-o pofti la joc. Și nici că mai vru să dănțuiască cu vreo altă fată. O ținea mereu de mână, și când s-apropia cineva s-o poștească la danț, îi zicea de la obraz:

– Nu se poate, că dănțuiește numai cu mine!

Dănțuiră împreună și, pe la ceasul când se îngâna noaptea cu zorile, fata vru să se ducă acasă.

– Merg și eu cu tine, că vreau să-ți țin de urât cât o dura drumul – îi zise feciorul împăratului.

Dar, de drept, el dorea să afle cât mai degrabă a cui era mândrețea asta de fată... Fata-i scăpă însă printre degete ca prâsnelul și, ajungând acasă, tot într-o fugă, se ascunse în porumbar. Feciorul de împărat așteptă

până ce veni tatăl fetei și-i spuse că fata cea străină, cu care dănțuise el toată vremea, se pitulase în porumbar. Moșneagului numai ce-i trecu un gând prin minte: „Ei, drăcia dracului! Nu cumva o fi Cenușăreasa?!”... Dar degeaba se grăbi să deschidă ușa porumbarului, că nu zări pe nimeni înăuntru. Când intrară cu toții în casă, o găsiră pe Cenușăreasă stând în cenușă, îmbrăcată în aceleași straie rufoase dintotdeauna. Și numai lumina slabă a unui opaiț care pâlpaia pe cămin lumina încăperea.

Pasămite, Cenușăreasa se furișase cu dibăcie afară din porumbar, alergase într-un suflet la alun, se dezbrăcase în pripă de straietele cele frumoase și le pusese pe mormânt, iar pasărea cea albă le luase de-acolo, de nu se mai putea desluși nimic. Apoi fata se îmbrăcase iar în trențele ei rufoase și se așezase în cenușă, lângă vatră.

A doua zi, petrecerea se porni din nou la palatul împărătesc; și, după ce părinții și surorile ei vitrege plecară într-acolo, Cenușăreasa se grăbi să se ducă la alun, și-i zise:

– *Alunaș, drag alunaș,
Scutură-te, rogu-te-aș,*

LBRIS

We know
books

Povești nemuritoare

volumul **3**

CUANTIC

București
2024

LIBRIS | We know books
Apoi omul s-a dus acasă. Și d-atunei ursul a pierdut
stăpânirea lumii.

*Din volumul „URSUL PÂRCSLAB” ediția a II-a,
îngrijită de CORNELIU BĂRBULESCU*

CUPRINS

MIHAI EMINESCU	
Călin Nebunul	5
G. CATANĂ	
Povestea lui Pantilie	23
IOAN POP-RETEGANUL	
Măr și Păr	38
IOAN POP-RETEGANUL	
Stan Bolovan	74
I.C. FUNDESCU	
Spaima zmeilor	85
IOAN POP-RETEGANUL	
Zâna apelor	103
IOAN POP-RETEGANUL	
Toarceți, fete, c-a murit Baba-Cloanța	123
MIRON POMPILIU	
Ileana Cosânzeana, din cosiță floarea-i cântă, nouă împărății ascultă	136
POVESTE POPULARĂ	
Cerbul și iepurele șchiop	186
POVESTE POPULARĂ	
Ursul și omul	189

Călin Nebunul

ERA ODAT-UN împărat ș-avea trei fete, și erau așa de frumoase, la soare te puteai uita, da la dânsele ba. Acu, cele două erau cum erau, da cea mijlocie nici se mai povestește frumusețea ei. Acu, câți feciori de-mpărați și de ginarari a cerut-o, împăratul n-a vrut să le deie.

Acu-ntr-o sară, a venit trei tineri și le-o cerut, da el n-o vrut să le deie. Acu, ei o ieșit afară și unul dintr-înșii o prins a fluiera, cât s-o făcut un nor mare și nu s-o mai văzut nici ei, nici fetele, le-o răpit.

Acu-mpăratul a scos veste-n țară, că cine o găsi fetele, li dă de nevastă. Acu-n satul cela a-mpăratului era un om ș-avea trei flăcăi. Doi erau cum erau, da unu era prost, ședea-n cenușă și-l chema Călin Nebunul. Ș-o zis acei doi frați:

– Haidem și noi să căutăm fetele-mpăratului.

Da Călin o zis:

– Hai și eu cu voi.

Și cei doi o zis:

LIBRIS | We know books

– Hai. Și-mpăratul o zis că care s-o porni după fete, li dă bani de cheltuială și straițe de primeneală. Acu, ei au făcut un arc ș-o zis că unde l-a zvârli, până unde-o ajunge, acolo să poposească. O aruncat cel mare ș-o mers vo două zile ș-o ajuns. O aruncat și cel mijlociu și tot așa degrabă o ajuns. Da când o aruncat Călin Nebunul, o mers trei luni de zile, zi și noapte, și de-abia o ajuns.

Acu, ei mergând pe drum, o găsit și cremenea și amnaru. De-abia o avut cu ce ațâța oleacă de foc. Ș-o zis așa ei între ei, că să păzească focul unul din ei cât or dormi ceialți doi, că dacă s-o stinge focul, îi taie capul celui ce-a păzi dintr-înșii. Acu, s-o culcat cei doi și cel mare o rămas să păzească. Pe la miezul nopții, s-o auzit un vuiet grozav. Era un zmau cu trei capete.

– Cum ai putut să-mi calci moșiile de la tată-meu, făr' de voia nimănui? Hai la luptă!

– Hai!

Și s-o luptat ei, s-o luptat pân-acu l-o omorât pe zmau, și o făcut din capetele lui trei căpiți de carne. Acu se trezesc cei doi:

– Uite, voi ați dormit, da eu uite ce lupt-am avut.

Acu, a doua noapte, cel mijlociu era să stea de strajă. Iar pe la miezul nopții, se aude-un vuiet.

– Cum ai putut să-mi calci moșiile lui tată-meu, fără voia nimănui?

Aista era cu patru capete.

– Hai la luptă!

– Hai!

Și l-o omorât și pe acesta, ș-o făcut patru căpiți de carne din capetele lui. Acu, când s-o trezit ei, o-nceput să-i deie de grijă lui Călin Nebunul ca să păzească bine focul. Acu, el a treia noapte era să fie. Acu, iar pe la miezul nopții s-auzi un huiet mare. Un zmau era, cu opt capete.

– Hai! zice Călin Nebunul, că și zmaul era năzdrăvan și știa de dânsul, hai la luptă!

– Hai!

Cât se luptă, se luptă, cât de cât să nu se deie zmaul. I-o tăiet Călin Nebunul o ureche, ș-o picat o picătură de sânge, ș-o stins focul. Ș-așa prin întuneric s-o-nceput ei a lupta, și-n sfârșit, l-o omorât Călin Nebunul ș-o făcut opt căpiți de carne.

Acu, ce să facă el? Foc nu-i. S-o luat el și merge așa supărat prin pădure, ș-o ajuns la un copac nalt și s-o suit în vârful lui, ș-o văzut în depărtare o zare de foc. Scoboară el și se pornește s-ajung-acolo și-ntâlnește un om pe drum.

- Bună noapte!
- Mulțămesc d-tale.
- Da cine ești d-ta?
- Eu îs De-cu-sară.

Călin Nebunul l-apucă și-l leagă de-un copac, cot la cot. Mai merge el o bucată bună și mai întâlnește un om.

- Bună noapte!
- Mulțămesc d-tale.
- Da cine ești d-ta?
- Eu îs Miezu-noptii.

Ia și pe acela și-l leagă iar de-un copac. Mai merge el înainte și mai întâlnește un om.

- Bună noapte!
- Mulțămesc d-tale.
- Da cine ești d-ta?
- Eu îs Zori-de-ziuă.

Îl leagă și pe acela. El i-o legat, că lui i-era frică să nu se facă ziuă.

În sfârșit, ajunge el acolo. Acolo era o groapă mare și-un cazan c-o pereche de chirosteie mari, și-ntr-însul fierbea vo două-trei vaci, și-mprejurul chirosteielor se cocea o turtă. Și-mprejurul ei dormeau doisprezece zmei și două zmeoaice, mamele lor.

Acu, Călin Nebunul ia vo doi tăciuni într-un hârb și-un cărbune-n lule și plecând, însă, i-a venit așa o miroznă de bună din demâncat, și luând o bucățică, a curs apă clocotită pe urechea unui zmau, și el o țipat strașninc, că toți s-o trezit și l-au prins pe Călin Nebunul. Și-o vrut să-l omoare, și el o zis:

- Mă rog domniilor-voastre, lăsați-mă că sunt om sărac.
Dar ei o zis așa:

- Dacă tu ne-i aduce pe fata-mpăratului Roșu, noi te-om lăsa.

Da el o zis:

- Da de ce n-o luați d-voastră, că sunteți mai mulți și mai tari?

- Da noi suntem duhuri necurate și-mpăratul are un cucoș și-un cățel. Noi, când ne-apropiem de palatul lui, cucoșul cântă și cățelul bate, și noi trebuie să fugim. Da tu-i putē mai bine, că ești om pământean.

Da Călin Nebunul, viclean:

- Haideți și d-voastră cu mine, că-s eu om pământean și cățelul n-a bate, nici cucoșul n-a cânta.

Da Călin Nebunul se uită și vede-un voinic ca și dânsul, legat cot la cot de-un copac; și când o văzut că s-o pornit Călin Nebunul, el s-o smucit strașninc, încât a rămas mânila la copac și el a fugit.

Și ei merg, merg, pân-ce-ajung la poarta-mpăratului. Și era o poartă mare de fier, ea nu era-n stare să treacă nime, afară de Călin Nebunul. Și el s-a suit pe poartă ș-o zis zmeilor:

– Hai să vă iau câte pe unul de chică și să vă duc în ogradă.

Și lua tot câte unu și cu paloșul le tăia capul, până ce-o tăiat la toți. Ș-o intrat în ogradă; da-mpăratul, de grozav zid și poartă ce-avea, ușile erau toate deschise. Călin Nebunul s-o suit sus pe scări, și scările erau de aur bătute cu diamant, ș-o intrat în casă, unde dormea fata. Dar era lună ș-o mândreață afară, și luna bătea în casă, unde dormea fata. Da fata era așa de frumoasă, decât de nepovestit. Călin Nebunul a sărutat-o și i-o luat inelul de pe mână și s-o dus. Când a ajuns la zmeii cei tăieți, li-o tăiat vârfulurile limbilor la toți doisprezece și le-o pus în basma, ș-o trecut poarta și s-o pornit la drum. A mers până ce-a ajuns la cazan. A putut prinde o zmeoaică și-a tăiet-o, da una a scăpat. Călin o luat pe degetu ista mic turta și pe celălalt cazanu cu carne, și-ntr-un hârb oleacă de foc, și s-o pornit la drum, ș-o ajuns la Zori-de-ziuă și i-o dat o bucată de carne ș-o bucată de turtă, l-o dezlegat ș-o zis:

– Hai, du-te!

Mai merge el, ajunge la Miezu-noptii și-i dă ș-ace-luia o bucată de carne ș-o bucată de turtă, și-i dă drumul ș-ace-luia.

Când a ajuns la De-cu-sară, era mai mult mort, de când era legat. Îi dă ș-ace-luia o bucată de carne și de turtă și-i zice:

– Du-te, bre-n pace. Când a ajuns, n-o apucat a ațâța focul și soarele acu era sus. Frații lui atâta dormise, c-acu-ntrase mai de-un stânjen în pământ. Când s-o trezit, o zis:

– I, Călin Nebun! Lung-a mai fost noaptea asta!

Da Călin Nebunul nimica nu le-a povestit din ceea ce s-a petrecut cu dânsul noaptea. A pregătit ei iar să se pornească, ș-o zvârlit tot Călin Nebunul arcu, ș-o mers și așa pân-la pădurea de aur. Când o ajuns acolo, li-o zis Călin Nebunul așa:

– Fraților, voi nu-ți putea trece-n pădurea asta. Faceți-vă voi o colibă aici, și stați să mă duc eu singur.

Așa, el s-o pornit. Când o ajuns în mijlocul pădurii cei de aur, fata cea mare a-mpăratului făcea de mâncat zmaului ei.

– Bună vreme, fată de-mpărat!

– Mulțămesc d-tale, Călin Nebun. De numele d-tale am auzit, dar a vedea nu te-am văzut. Da fugi, că dac-a veni zmaul, te ucide.

— Da cât mănâncă zmăul tău?

Fata zice:

— Patru cuptoare de pâne, patru vaci fripte și patru antaluri¹ de vin.

Zice:

— Ia să văd eu de-oi putea mânca.

Se pune Călin Nebunul și mănâncă toate.

Iacă, vine și zmăul.

— Bună vreme, câne de zmău!

— Mulțămesc, Călin Nebun.

— Am venit să iau pe fată. Hai, hai la luptă!

— Stai să mănânc ceva.

— Da, că, zău, eu ți-am mâncat mâncarea.

— Cu-atât mai bine, zice, eu sunt ușor și tu ești greu.

Și se iau la luptă și se luptă, și-l omoară Călin Nebunul. Pe urmă, zice fetei:

— Rămâi aici, că mă duc să scot cele două surori ale tale.

Și se pornește. Ajunge-n mijlocul pădurii cei de argint. Fata cea mijlocie făcea de mâncat ș-aceea. Da el cum a văzut-o, i-a căzut strașnic de dragă.

— Bună vreme, fată de-mpărat!

¹ *Antal* – butoi, poloboc.

— Mulțămesc d-tale, Călin Nebun. De numele d-tale am auzit, d-a vedè nu te-am văzut.

Da și Călin Nebunul era frumos și fetei i-a căzut drag. Da fata-i zice:

— Fugi, că dac-o veni zmăul, te ucide!

— Da cât mănâncă zmăul?

— Opt cuptoare de pâne, opt vaci fripte și opt antaluri de vin.

— Adă-ncoace să văd, oi putea mânca?

Și mănâncă tot.

Iacă, vine și zmăul.

— Bună vreme, câne de zmău.

— Mulțămesc, Călin Nebun.

— Hai la luptă!

— Stai să mănânc ceva.

— Că eu ți-am mâncat mâncarea!

— Mi-o fi mai ușor la luptă.

Și se iau, se luptă și se luptă, și-l omoară Călin Nebunul.

Da lui așa-i era de dragă fata, de-o luat-o cu dânsul la pădurea de aramă. Când a ajuns în mijlocul pădurii, ș-aceea făcea de mâncat. Acea nu-l știa, da văzându-l cu soră-sa, o-nțeles.

— Unde-ți este bărbatul tău?

– La vânat, Călin Nebun. Da fugi, c-aista te omoară!

– Cât mănâncă el?

– Douăsprezece cuptoare de pâne, douăsprezece vaci fripte și douăsprezece antaluri de vin.

– Ia să văd, eu oi mânca?

Mănâncă Călin Nebunul, mănâncă, când, la un antal de vin, nu-l putea bea, și zice-așa: „Cu atâta-i mai tare zmaul decât mine”. Iacă, vine și zmaul.

– Bună vreme, câne de zmau!

– Mulțămesc dumitale, Călin Nebun!

– Am venit să-ți iau pe fată.

– Ba pe fată nu-i lua-o.

– Hai la luptă!

– Numai să mănânc ceva.

– Eu demâncatul ți l-am mâncat.

– Eu oi fi mai ușor tu mai greu.

– Hai la luptă!

– Hai!

Se luptă, se luptă, cât de cât să nu se deie zmaul.

Zice zmaul:

– Hai, eu m-oi face o pară roșă, tu te fă o pară verde.

Da el cu asta a greșit, că para roșă-i mai moale, para verde-i mai tare.

Iacă, trecu pe-acolo o cioară, pe sus, și-i zice zmaul:

– Cioară, cioară, moaie-ți aripa ta-n apă și stinge para asta verde.

Da Călin Nebunul zice:

– Împărate prea-nălțate, moaie-ți aripa ta-n apă și stinge para asta roșie.

Cioara, când a auzit, știi d-ta, a urcat-o, îndată s-o dus. După ce-a udat-o, a-nceput a ciupi dintr-însa, ș-atâta sânge a-nceput a curge, de îmblai până-n genunchi.

De-acolo, el s-a luat cu fetele și s-a pornit. O ajuns în pădurea de aur și-o luat pe cea mare și s-o pornit, ș-o ajuns la frații lui. Ș-o zis așa:

– Fraților, pe astea două le-ți lua voi, da asta mijlocie e-a mea. Și s-o culcat să doarmă. Și frații s-o sfătuit așa: ca să-l omoare nu se putea, da să-i taie picioarele, și să ieie fetele și să se ducă la-mpăratul, și să zică că ei le-au scos. Și i-o tăiet picioarele când dormea, ș-o luat fetele și s-o pornit. Așa era de trudit de lupte, încât n-o simțit când i-au tăiet picioarele. În zori de ziuă, se trezește el, se vede făr-de picioare. Ce să facă? Da picioarele i le-o luat de acolo, că altmintrelea el le-ar fi pus, că era năzdrăvan. S-o luat el încetișor ș-o intrat în pădurea ast' de aur. A mers vo trei zile și vo trei nopti, ș-a ajuns la un palat așa de frumos, de nu te-ndurai să te uiți la